

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук Гарбузюка Костянтина Геннадійовича, на дисертацію Чібісова Дмитра Олеговича «Адміністративно-правовий статус Національного антикорупційного бюро України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

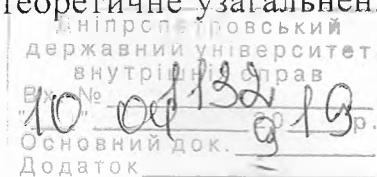
Актуальність теми дисертаційного дослідження

Корупція є одним із найзагрозливіших явищ сучасності, яке гальмує економічний розвиток держави, несе загрозу багатьом елементам конституційного та суспільного ладу, а також національній безпеці держави. Корупція здатна знищити довіру до влади, порушити принципи верховенства права, чесної конкуренції, призвести до падіння авторитету держави в міжнародному співтоваристві.

Саме тому підвищення тиску на корупцію з боку всього суспільства, формування нової антикорупційної політики визнаються важливими аспектами забезпечення національної безпеки України, а боротьба з корупцією – пріоритетним напрямом діяльності правоохоронних органів. За період незалежності в Україні існувало чимало структур, уповноважених боротися з корупцією. Але, на жаль, ми вимушені констатувати, що до цього часу коефіцієнт корисної дії цих структур був дуже низький.

Виходом із цієї складної ситуації є негайне проведення системної та комплексної реформи органів держави із залученням провідних міжнародних експертів у цій сфері. В зв'язку з цим постає проблема переформатування діяльності органів держави відповідно до вимог сьогодення, і вкрай важливою вбачається сфера протидії корупції. Чільним суб'єктом у цій сфері є Національне антикорупційне бюро України, на яке покладено завдання забезпечувати виконання антикорупційної політики шляхом виявлення, попередження, розслідування та розкриття корупційних правопорушень.

В контексті вищевикладеного слід підтримати актуальність рецензованої дисертаційної роботи, спрямованої на теоретичне узагальнення

і нове вирішення наукового завдання, що полягає у визначенні та вдосконаленні адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України.

Робота відповідає паспорту спеціальності 12.00.07, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14.09.2011 № 1057 в контексті розгляду методологічних та науково-теоретичних основ адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України..

Про актуальність теми дослідження свідчить також її відповідність Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки, схваленої Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 259, та загальноуніверситетській науковій темі «Теоретико-методологічні та прикладні проблеми державотворення та правотворення в Україні» (державний реєстраційний номер 0118U100436).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Високий ступінь обґрунтованості і достовірності результатів дослідження забезпечено використанням ряду загально-наукових та спеціальних методів пізнання. Їх застосування визначає логічну побудову дисертації та дозволяє послідовно й науково обґрунтовано реалізувати мету і завдання, поставлені на початку дослідження. Чітко сформульована мета дисертаційного дослідження, яка полягає у визначенні на основі аналізу чинного законодавства України та міжнародних нормативно-правових актів, узагальнення практики їх реалізації сутності та структури адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України, наданні науково обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності Національного антикорупційного бюро України в сучасних умовах.

Для досягнення поставленої мети Чібісовим Д.О. були сформульовані конкретні завдання, вдало вирішені в процесі дисертаційного дослідження. Серед найважливіших слід звернути увагу на завдання, які мають системне значення, а саме: розглянути та уточнити особливості становлення Національного антикорупційного бюро України; з'ясувати та проаналізувати поняття й елементи адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України; визначити місце Національного антикорупційного бюро України в системі органів державної влади України; встановити та охарактеризувати систему функцій, принципів і повноважень Національного антикорупційного бюро України; проаналізувати міжнародний досвід діяльності спеціалізованих антикорупційних органів та визначити можливості його застосування в Україні; окреслити напрями підвищення ефективності діяльності Національного антикорупційного бюро України в сучасних умовах.

Структурна побудова дисертації свідчить про науково-аргументований підхід до вирішення поставлених завдань і забезпечує досягнення мети дослідження. Його зміст складається зі вступу, 3 розділів, восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Змістовність та достовірність результатів роботи забезпечується посиланнями дисертанта на авторитетні джерела, відомі наукові дослідження, праці провідних науковців, широким застосуванням національної джерельної бази.

Аналіз змісту дисертації свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень проведеного дослідження. Структура і зміст роботи свідчать про цілеспрямованість та комплексний характер дослідження. Це дало можливість автору дійти системної плідності при визначенні результатів і обґрунтуванні низки нових положень, які мають важливе значення для адміністративно-правової науки і практики.

Достовірність та об'єктивність результатів, отриманих дисертантом, забезпечується застосуванням сучасних методів правових досліджень, зокрема

таких, як метод системного аналізу, логіко-семантичний метод, історико-правовий метод, діалектичний метод, порівняльно-правовий метод, формально-юридичний метод тощо, а також використанням вітчизняної та зарубіжної наукової, нормативної та публіцистичної літератури, статистичних даних, інформаційних матеріалів щодо практики застосування відповідного законодавства тощо.

Розробляючи власну концепцію дослідження та аналізу адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України, автор спирається на широке коло джерел вітчизняних і зарубіжних вчених. Нормативною основою дисертації є Конституція України, законодавчі акти України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, постанови Верховної Ради, акти Президента і Кабінету Міністрів України, нормативні акти центральних органів виконавчої влади, що визначають правові засади діяльності Національного антикорупційного бюро України.

У рамках дисертаційного дослідження дисертант послуговувався аналізом сучасної наукової літератури, про що свідчить список використаних джерел. Однак слід відзначити, що не з усіма авторами дисертант беззаперечно погоджується – в ряді випадків він аргументовано піддає сумніву позицію фахівців, висловлює своє бачення проблемних питань.

Наукова новизна одержаних результатів

Оцінюючи здобутки дослідження, варто вказати на наступні результати. Цілком можна погодитись з дисертантом в тому, що дисертація є одним із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексним монографічним дослідженням адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України. За підсумками якого сформульовано низку концептуальних положень, висновків та пропозицій, що характеризуються науковою новизною, мають теоретичне та практичне застосування.

На особливу увагу заслуговують такі результати дослідження:

- визначення Національного антикорупційного бюро України як спеціально уповноваженого державного правоохоронного органу у сфері протидії корупції, що має особливий адміністративно-правовий статус і покликаний здійснювати попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, вчинених вищими посадовими особами держави;
- наукове положення про компетенцію Національного антикорупційного бюро України як елемент адміністративно-правового статусу, яка включає сукупність владних повноважень Національного антикорупційного бюро України у визначеній сфері діяльності, якою є відповідна галузь суспільних відносин щодо попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, вчинених вищими посадовими особами держави;
- положення щодо можливості імплементації окремих прогресивних положень міжнародного досвіду правового регулювання створення та діяльності спеціалізованих антикорупційних інституцій у законодавство України;
- визначення системи функцій Національного антикорупційного бюро України, які запропоновано класифікувати на основні (правоохоронна, оперативно-розшукова, функція досудового слідства, превентивна) та допоміжні (аналітично-інформаційна, освітньо-роз'яснювальна, виховна, функція зв'язків з громадськістю, функція управління персоналом, функція матеріального забезпечення);
- надання пропозиції щодо внесення змін і доповнень до чинного законодавства, зокрема Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» в частині встановлення обов'язковості тестування на поліграфі при доборі на зайняття посад у Національному антикорупційному бюро України, тим самим законодавчо закріпивши існуючу практику.

Робота містить й інші позитивні висновки, відображені в дисертації та

авторефераті.

Цінним в теоретичному аспекті є висновок дисертанта щодо визначення поняття адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України як правового інституту, що складається з таких елементів: функції, компетенція та гарантії їх реалізації; структура, порядок створення і принципи діяльності, юридична відповідальність, що закріплені у нормах адміністративного права.

Вважаю, що елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам. Дисертаційна робота має завершену форму, логічно послідовна, виконана творчо і грамотно. Це і дозволило дослідити необхідні питання й сформулювати цінні для теорії та практики адміністративного права.

Окремо слід відмітити прискіпливий та виважений підхід дисертанта до вивчення теоретичних джерел, детальний аналіз кожного наукового поняття та терміну з огляду на різні позиції, формування власних висновків та позицій, що свідчить про комплексний науковий підхід до досліджуваних явищ.

Будова дисертаційного дослідження дає підстави вважати, що Чібісов Д.О. сумлінно поставився до дослідження обраної проблеми, виклавши матеріал за принципом: від загального до конкретного, від цілого до частини. Достовірність одержаних у дисертації висновків переконливо демонструється шляхом усебічного аналізу широкого спектру нормативних та доктринальних, вітчизняних та зарубіжних джерел, монографій та статей (214 найменувань).

Є усі підстави вважати, що представлене дисертаційне дослідження має як теоретичне, так і практичне значення для сучасної науки адміністративного права, що розкривається через можливості використання його результатів у навчально-методичній, науково-дослідній і правотворчій діяльності. Таким чином, винесені на захист положення та висновки є певним особистим внеском дисертанта у розвиток науки адміністративного права і становлять

наукову новизну.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації

Однак, як і при дослідженні будь-якої складної теоретичної проблеми, в зазначеному дисертаційному дослідженні міститься чимало спірних, неузгоджених і не зовсім обґрунтованих положень, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми. До них слід віднести:

1. Враховуючи специфічні особливості інституту юридичної відповідальності, доцільно було б провести більш комплексне дослідження не лише дисциплінарної та адміністративної, й кримінальної та цивільно-правової відповідальності працівників Національного антикорупційного бюро України, що значно збагатило б дисертаційне дослідження.

2. У підрозділі 2.3 «Поняття та зміст гарантій як елементу адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України» здобувач приділяє багато уваги опису матеріальних та соціальних гарантій діяльності Національного антикорупційного бюро України, однак не робить авторських висновків щодо цієї інформації.

3. Наведена автором у підрозділі 1.1 «Становлення Національного антикорупційного бюро України та правова основа його діяльності» періодизація становлення Національного антикорупційного бюро України не має меж початку та закінчення щодо певних історичних періодів, що, на нашу думку, робить її дещо розмитою.

4. Як недолік слід відзначити дещо незбалансований характер викладу матеріалу у розділі 2 «Структура адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України», адже обсяг підрозділу 2.1 «Система функцій, принципів та повноважень Національного антикорупційного бюро України» значно переважає обсяг підрозділу 2.2 «Юридична відповідальність Національного антикорупційного бюро України» та підрозділу 2.3 «Поняття та зміст гарантій як елементу адміністративно-правового статусу

Національного антикорупційного бюро України».

Разом з тим зазначені зауваження носять дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаної Д.О. Чібісовим дисертаційної роботи та не знижують її достатній науково-теоретичний рівень та практичну значущість.

Повнота викладення матеріалів в публікаціях положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Матеріали дисертації Чібісова Д.О. достатньо повно викладено у восьми одноосібних публікаціях, з яких п'ять наукових статей опубліковано у наукових фахових виданнях, внесених до переліку МОН України, одну статтю – у зарубіжному науковому виданні, дві – у формі тез виступів на науково-практичних конференціях.

Наукові положення, висновки, пропозиції та рекомендації, що сформульовані у дисертації, відповідно до вимог до такого типу робіт, достатньо повно викладені в авторефераті та відображені в опублікованих працях здобувача, дають можливість науковій спільноті оцінити здобутки дисертанта та сформулювати уявлення про хід та розвиток наукової думки, їх оригінальність, новизну та індивідуальність.

Основний зміст автореферату точно відповідає дисертації, дає повне та переконливе уявлення про наукову цінність і значущість дисертації та виконану роботу.

Висновок

Зміст дисертаційної роботи висвітлений достатньо повно, виклад запропонованих у роботі положень ґрунтується на глибокому опрацюванні літературних джерел за проблематикою дослідження. Загалом дисертація носить самостійний та оригінальний характер.

Дисертація Чібісова Дмитра Олеговича «Адміністративно-правовий статус Національного антикорупційного бюро України» є самостійною науковою працею монографічного рівня, що містить науково обґрунтовані теоретичні результати, наукові положення із відповідним рівнем новизни і

цінності для теорії адміністративного, а також для суміжних галузей права. практики застосування законодавства в цій сфері, характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок дисертанта в науку. Зазначена робота подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук та відповідає спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, виконана згідно з вимогами МОН України, а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук.

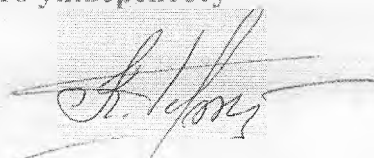
Офіційний опонент:

Заступник декана факультету №3

Харківського національного університету

внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

К.Г. Гарбузюк

Підпис Гарбузюка Костянтина Геннадійовича засвідчую.

Проректор

Харківського національного університету

внутрішніх справ

О.С. Бакумов